

Odszedł wielki bibliotekarz i bibliograf - dr Henryk Baranowski

Krzysztof Nierzwicki

*Wielce Szanowna Pani Zofio,
Pogrążona w smutku Rodzino,
Drodzy Zebrani,*

Przyszło mi dzisiaj, pożegnać w imieniu społeczności akademickiej Pana doktora Henryka Baranowskiego. Odszedł wybitny, wielki bibliotekarz, światowej sławy bibliograf, człowiek prawy, przyjazny ludziom, o szerokich zainteresowaniach, bez którego Biblioteka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu nie miałaby takiego znaczenia i nie odgrywałaby tak ważnej roli wśród księżnic naszego kraju, jaką odgrywa dzisiaj.

Pan doktor Henryk Baranowski związał całe swoje zawodowe życie z Uniwersytetem i Biblioteką. Urodzony w Wilnie, po zakończeniu wojny trafił do Torunia. Od 1 października 1945 roku zatrudnił się w tworzonej wówczas na potrzeby nowego uniwersytetu Bibliotece. Rozpoczął równocześnie studia prawnicze, które ukończył w 1948 roku uzyskując tytuł magistra. W latach 1951-1952 uzupełnił swoje wykształcenie o specjalizację bibliotekarską.

Przeszedł szczeble kariery zawodowej od praktykanta bibliotecznego po najwyższy, naukowy stopień bibliotekarski – starszego

Dr Henryk Baranowski, fot. Piotr Kurek

kustosza dyplomowanego. Zajmował się różnymi aspektami działalności bibliotekarskiej, a od 1956 roku, przez 30 lat kierował działem gromadzenia i uzupełniania zbiorów. W okresie tym w znacznej mierze za przyczyną działalności doktora Henryka Baranowskiego powstał znakomity księgozbiór, zaspokajający potrzeby uniwersalnej nauki, a równocześnie umożliwiający wyspecjalizowane badania naukowe w kilku wiodących kierunkach. Nie było to łatwe w czasach, gdy dostęp do literatury światowej ograniczony był zarówno od strony systemowej jak i z braku środków na jej zakup. Henryk Baranowski tak rozwinął kierunki gromadzenia, że najważniejsze pozycje naukowe znalazły się w zbiorach biblioteki, wspomagając w ten sposób lokalne środowisko naukowe. Ta najistotniejsza część biblioteki, księgozbiór, do dzisiaj imponuje kompletnością, a kształt swój zawdzięcza Henrykowi Baranowskiemu, który stał się ekspertem w tej dziedzinie dla wielu bibliotekarzy w Polsce.

W 1974 roku uzyskał tytuł doktora nauk humanistycznych na podstawie rozprawy „Bibliografia miasta Torunia na tle bibliografii historycznych Pomorza Wschodniego, bibliografii miast Pomorza oraz pozostałych regionów Polski”.

Od 1984 roku pełnił funkcję wicedyrektora Biblioteki.

Jako nauczyciel akademicki wykladał młodzieży akademickiej zagadnienia bibliotekarskie i bibliograficzne. W 1985 roku uzyskał awans na stanowisko docenta i etat w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej.

Z pasją oddawał się działalności bibliograficznej. Szybko uzyskał światową sławę w tej dziedzinie, a najważniejsze tematy

bibliograficzne to: Kopernik, dzieje Pomorza, Wilno i Toruń oraz wiele innych zagadnień. Jest autorem około 100 prac o tematyce bibliograficznej i bibliologicznej.

Był aktywnym działaczem towarzystw naukowych: Towarzystwa Naukowego w Toruniu oraz Towarzystwa Bibliofilów im. Joachima Lelewela, w którym w latach 1970-1972 pełnił funkcję prezesa.

Za swoją działalność odznaczony był: Złotą Odznaką UMK, Medalem za Zasługi dla Rozwoju Uczelni, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Nie sposób przedstawić wszystkie aspekty działalności Henryka Baranowskiego w tak krótkim wystąpieniu, niewątpliwie zostanie to uczynione w pogłębionych opracowaniach biograficznych.

Na koniec osobista refleksja. Niespełna pół roku temu miałem przyjemność i zaszczyt bliżej poznać doktora Henryka Baranowskiego na uroczystości z okazji Jego 90 urodzin. Wykazywał wielkie zainteresowanie współczesnymi losami Biblioteki. Planowaliśmy dalsze wspólne spotkania, ciekaw byłem Jego opinii o nowo wyremontowanej Bibliotece, liczyłem na Jego rady i merytoryczną ocenę naszych działań. Niestety los chciał inaczej i dzisiaj mogę tylko skłonić głowę i powiedzieć: Szanowny Panie Henryku, dziękuję za wszystko co zrobił Pan dla naszej Biblioteki, dla społeczności naszego Uniwersytetu, dla Torunia i Wilna oraz za wiele innych rzeczy, które dzisiaj nie zostały wymienione. Dziękuję!

przemowa dr. Krzysztofa Nierzwickiego podczas pogrzebu dr. Henryka Baranowskiego dnia 9 marca 2011 roku